

Düşünce Notu

Tarih: 28 Şubat 2017 Salı
Kimden: M.Tınaz Titiz
Kim(ler)e: Sn. Kemal Erdoğan
Konusu: ASP Yönetici Özeti

Kemal bey, 25 Şubat ASP Ortak Akıl Çalıştay çıktıları için bir Yönetici Özeti'ni aşağıda sunuyorum. Ayrıntılı raporu 10 gün içinde iletacağım.

Yönetici Özeti

25.02.2017 tarihinde 1 tam gün süreli olarak yapılan ve amacı:

“Sanatçıların gerek kendi aralarında gerekse diğer insanlarla, ağ tabanlı birliktelikler içinde, sanatı yaşamın doğal parçası yapabilmeyen şartlarını ortak akıl yoluyla aramak”

olan çalıştay, bu amaca yönelik 10 soruyu, çalıştay tarihinden 3 hafta evvel başlayan, internet üzerindeki bir e-Beyin Fırtınası (e-BF) yoluyla belirlemiştir. e-BF’nda 120 kadar soru belirlenmiş ve sonrasında bunlar arasından moderatör eliyle 10 tanesi seçme ve/ya birleştirmeler yoluyla oluşturulmuştur.

Aşağıda, bu 10 soru ve katılımcı cevaplarının moderatör katkısıyla zenginleştirilmiş halleri verilmiştir:

Soru 1. ASP'nin¹ gelecek öngörülerini neler? Japonya'daki gibi okullarda senfoni orkestra kuracak kadar güçlü bir vizyon ne olabilir?

Vizyon eksiği Türkiye'deki kurumlar açısından yaygındır. Bir somut vizyonu bulunmayan herhangi bir emelin gerçekleşmesi imkansızdır ([tıklayınız](#)).

Bu konuda harici bir kişinin bir vizyon önerisi mümkün olsa da uygulanma kabiliyeti açısından neredeyse “boş küme” değerindedir.

Soru 10'da değinilen Politika Belgesi'nin tartışmasız bir maddesi olacak olan “ASP'nin Vizyonu Nedir?” sorusu, belge üzerinde çalışacağı öngörüler “takım”ın öncelikle bu konuda bir eğitim alması sonrası cevaplanabilecek bir sorudur. Bu amaçla öncelikle “Power of Vision” adlı filmin izlenmesi önerilir.

Soru 2. Adana'nın bir sanat kenti olması için gereken itici gücün ortaya çıkamayışının neden(ler)i sizce nelerdir?

“Sanat ve kişisel ihtiyaçlar arasında bağın kurulamaması” önemli bir neden olarak görünüyor. Bir diğer neden ise, sanat kurumlarının çekinik tutumları; onun da nedeni kamu otoritesinin, sanatın doğal sayılması gereken eleştirel tavırlarını, siyasal muhalefet olarak algılaması, yerel kamu otoritelerinin de bu algıyı destekleyebilecek tavırları olabilir.

Halkın bu tablodaki tutumu nerededir? Bireyler ve onların sanat bağlamında oluşturdukları örgütlenmeler, uzun süredir var olan yandaşlık – karşıtlık uçları arasında; bunları da çevreleyen çekingenlik iklimi içinde neredeyse yoksullar,

Soru 3. Örnek alınabilir toplumlarda, sanat / bilimin yakıtı yaratıcılık ise, toplumdaki yaratıcılık aşındırıcıları nasıl çözümlenir?

Birkaç neden diğerleri arasında öne çıkıyor:

¹ ASP: Adana Sanat Paydaşları

- Çocuklarımızın sahip olduğu hayal kurma ve sorgulama becerilerini köreltmeMEK.
- Vasatlık normalleştirilip kurumsallaştırılmaMALI
- Katılımcı ve çoğulcu demokrasi ile sivil inisiyatif örneklerini hayata geçirerek toplumda yaratıcılığı artırmak,
- Gençlerin sanat yayını yapabilecekleri ortamları / araçları desteklemek, fonlamak (özellikle dijital, 'zine' örnekleri gibi, bunların bütün toplum katmanlarınca görülebilmesini ve katılmalarını desteklemek,
- Yukarda sayılanların tümünü içeren daha derindeki bir neden, eğitim sistemi ve toplum kültürünü işgal etmiş olan "sorgulanamazlık = ezber" kültürüdür.

Eleyici nitelik kazanmış eğitim, bu özelliği dolayısıyla sorgulamaya vakit bırakmaMAktadır.

Eğitim sistemimizin bir diğer özelliği olan ideolojik koşullandırma da bütün bu nedenleri güçlendiren bir parantez dışı çarpan etkisi yapıyor.

Eğer Adana'nın gerçekten bir sanat başkenti olmak gibi bir vizyonu olacak ise ve bu vizyon kamu otoritesince de paylaşılacak ise, pekala bu konuda Milli Eğitim İl Müdürlüğü ve Adana Valiliği'nin önderliğinde, "[sorgulamaya dayalı eğitim girişimi](#)" başlatılabilir.

Soru 4. Halen eksik / yanlış yaptığımız; düzeltildiğinde KSa en önem katkı sağlayabilecek olan 2 şey nedir?

1. Potansiyelini geliştirmeye imkan tanımadan, çocukları yarıştırmak
2. "Korkmama özgürlüğü" ([freedom from fear](#)) kavramının, toplumun kavram dağarcığında "mutlaka sahip çıkılması gereken demokratik bir değer" olarak yer almamış oluşu.

Soru 5. Sponsorların bir endişesi, kaynakların doğru harcandığından emin olamaMAK ise, saydamlık nasıl bir yöntemle sağlanır?

- Vizyon saptama, planlama, uygulama, bütçe harcamalar, değerlendirme safhalarının her birinde sponsor temsilcilerinin fiili olarak yer almasını planlayarak (fs)
- Tüm bütçe va harcama bilgilerinin web'te yayımlanması ile başlayıp, giderek yukarıdaki önlemlerin alınması.

Soru 6. Yarınımız, hatta bugünümüz yüksek nitelikli insan kaynağına bağlı ise; bunun yolu da Adana / Türkiye sınırları içindeki / dışındaki insanlarımızla bir ağ kurmak ise, bu girişim nasıl başlatılır?

- Mediocrity (vasatlık) sorununun, tüm yaşam alanlarımızı sarıp giderek de genişlediğinin, somut (karşılaştırmalı) olarak bilinir kılınmasından önce tüm eylemler boşlukta kalacaktır. Buna göre, çeşitli alanlardaki *geleneksel yaklaşımlarımız* ile *yüksek nitelikli çözümleri* yanyana göstererek, hem yüksek niteliğin ne olduğu somut olarak gösterilmiş, hem de sıradanlık konusundaki durumumuz anlatılmış olabilecektir.
- Halen bir STK tarafından üzerinde çalışılan Ortak Akıl Ağı ([tıklayınız](#)) incelenerek, o yaklaşımın Adana'da bir uygulaması denenebilir.

Soru 7. Toplumda KS'a karşı ilgiyi en doğurgan biçimde artırabilecek olan öge(ler) ne olabilir?

- Kapsayıcılık, toplumun "tüm kesimleri" (dezavantajlı, azınlık vd) dahil edilerek sanatın aydıştırtıcı değil kapsayıcı yönünün toplum barışı için araç olarak kullanılması.
- Eğitim geleneğimiz, öğrenilmesi istenilenleri parçalayıp sonra da onları ayrı –ve diğer parçalardan kopuk olarak- işlemeye dayalıdır. Çoğu "dersin" öğrencilerce anlaşılamayışının, sık sık "*bu ne işimize yarayacak?*" sorusunun sorulmasının –ve bütünden koparıldığı için öğretmenlerce dahi- çoğu zaman cevaplanamayışının nedeni bu parçalanmışlıktır.

Sanat da bütünden koparıldığı için bu anlaşılmazlık ve küçüksemeden payını alanlar arasındadır.

Yazı yazmayı öğrenirken "güzel" yazı yazılması; kendini ifade ederken "güzel" ifade edilmesi; çantasını veya odasını "estetik" biçimde düzenlemesi hep sanat bileşeni içeren yaşam kesitleridir. Ama her bir kesitin "öğretmeni" ayırdır ve bunların bir bütünün parçası olduğunun farkında bile değildir.

Buna göre, okullarda sanat eğitiminin geleneksel “bütünün parçalanması” şeklinde verilmesi sürdükçe, sanat eğreti kalmaya devam edecektir. Bu inceliği kavrayan öğretmenler ve ebeveyn kuşkusuz vardır. Bunlar arasında (Soru 6’da değinildiği gibi) oluşturulacak bir ağ, doğurgan bir ilk adım olabilir.

- KS paydaşları arasında ilham verici, amaç birlikteliğini sağlayıcı ve katılıma yol gösterici biçimde ifade edilmiş bir vizyon tanımlanması.

Soru 8. Portakal Çiçeği Karnavalı’nda KS derneklerinin daha yaratıcı tasarımlar yapmaları ve bu yolla sponsorlarla buluşmaları nasıl sağlanabilir?

- Tasarım konusunda marka olmuş kişileri şehre davet ederek tasarımcılarımız ile 1 veya 2 yıllık atölye çalışmaları yapmaları sağlanabilir. Bu önlemin bir devamı olarak, her yıl tekrarlanan büyük etkinliklere Bienal, IST Modern etkinliklerinde olduğu gibi ses getirecek bir ‘Curator’ atanır ve etkinlik tasarımı bütünsel olarak yapılarak daha yaratıcı bir etki sağlanmış olur.
- “Tasarım” kavramına kazandırılmış(!) vasatlık aşılardan, zorlama ile yaratıcı tasarımlar beklenemez. Eğitim kurumlarının tasarım bölümlerine hakim olmuş “*tasarım dış görünüşü süslemektir*” anlayışının bütünüyle yıkılması (*yaratıcı yıkıcılık*) gerekiyor.

Soru 9. İzleyicileri, sanatçıların / kurumların doğal ortakları haline getirerek sanatçı - izleyici keskin ayrımı nasıl kaldırılabilir?

- Kent sorunlarını sanatın gündemine alarak,
- Sanatçılarda mevcut olabilecek “*acaba şöyle yaparsam ne derler*” düşüncesini yıkabilecek tek çare, bizzat yetkili kamu yöneticilerinin bu tür sıradışlıkları özendirmeleri, sanatçılara önder olmalarıdır.

Soru 10. Bu çalışmanın bulgularından da yararlanılarak, “Adana için KS Politika Belgesi” nasıl hazırlanabilir?

- Toplumsal gelişmeler incelendiğinde, her bir gelişme adımının ardında kendini o adıma adanmış kişiler bulunduğu görülür. Politika Belgesi’nin hazırlanması teknik bir iş olarak ele alındığında bu kolayca profesyonel bir kişi veya kuruluşa hazırlatılabilir.
- Ama, bu belgenin içeriklerinin katılımlı olarak hazırlanması halinde işlevsel olabileceği de bir gerçektir. O halde, kendini adanmış bir kişi çevresinde oluşacak bir “takım”, belgenin her bölümünü geniş katılımı hazırladığında gerçek bir yol gösterici ortaya çıkar. Buna göre ilk adım, adanmış kişi çevresinde açıklanan takımı oluşturmak olmalıdır. Katılımı sağlamak üzere bu çalıştay raporu da kullanılabilir.
- Bu çalışmanın sonuç raporu kullanılarak şu adımlar izlenebilir:
 - Rapor, halka açık biçimde (read-only) olarak Web’te yayımlanır,
 - Rapor maddelerine ait zenginleştirici katkıların eklenebileceği boşluklar içeren benzer ama daha özetlenmiş bir kopyası ise katılımlara açık olarak yine Web’te yayımlanır.
 - Belirli bir süre (örn 2 ay) iki belge de yayında tutulur ve bir iletişim kurumunca sık sık katkı istekleri halka ve özellikle de sanatçı örgütlerine ve kamu yöneticilerine duyurulur. Web becerilerinin yaygın olmadığı dikkate alınarak belirli kurumlara raporun ve katkı formunun kağıt kopyaları dağıtılır.
 - Bu adımlara paralel olarak bir önceki maddede önerilen takım oluşturulur.
 - Takıma, Politika Belgesi hazırlama konusunda bir eğitim verilir.
 - Sonuç kısmında açıklandığı üzere, daha geniş katılımı ikinci bir çalıştay (birinci çalıştaya katılanlardan ilgilerini katkılarıyla göstermiş olanlar tekrar çağrılarak) düzenlenir ve takım bir “zenginleştirmeye açık kopya” oluşturur ve bunu yayımlar.
 - Bu yolla, toplumun bu konularla ilgili kesimleriyle sürekli bir iletişim akımı doğar ve birçok sanat kavramı gündeme oturur. Görüldüğü gibi burada amaç çok katlıdır. Bir yandan sanat ile ilgili kararlar oluşturulurken, bir yandan katılımı demokrasi için bir araç kullanılmakta, bir yandan da somut bir konu çevresinde bir “wiki topluluk” oluşturulmaktadır. Umulur ki, toplumun diğer ilgi alanlarında da benzer girişimler tetiklensin.

Sonuçlar:

- (1) Sanat'ın çeşitli dallarının Adana toplum yaşamına daha çok yer tutacak şekilde girmesi yönündeki adım, katılımcıların beğenisini kazanmış olup, bu ilerisi için ümit vericidir. Bununla birlikte, bu tür anlık beğenilerin kısa sürede unutulup, bu beğeni tabanı üzerinde somut adımlar atılması ihmal edilirse başlangıç noktasından daha da geriye düşmek kaçınılmazdır.
- (2) Kendini bu konulara adanmış bir [durum lideri](#) çevresinde bir takım oluşturulup, Politika Belgesi hazırlama da dahil, bundan sonraki çalışmaların koordinasyonunu yapması ve ilk iş olarak da kaba bir ilk eylemler planı yapması önerilir.
- (3) Birinci çalıştay raporu web'te yayımlanıp katkılara açılmalıdır.
- (4) Çalıştay raporu içindeki kimi maddeler, başka bir ön koşul beklemeksizin hayata geçirilebilir ya da en azından harekete geçilebilir.
- (5) Katılımcıların, sanatın tüm paydaşlarını kapsayacak biçimde, kısmen (örn 100 kişi) bir salonda toplanması; kısmen de (birkaç on kişi) Web üzerinden katılması suretiyle daha paylaşılmış görüşler elde etmek üzere ikinci bir çalıştay yapılması önerilir.
- (6) Önerimiz, internet üzerinden yapılan ve Adana dışındaki (Türkiye içinde ve dışında) Adanalı'ların da katılabileceği bir *Adanalılar Ortak Akıl Platformu* oluşturulmasıdır. Adana ile Dünya arasında oluşacak bu köprü'nün başka illere de model olması beklenir.
- (7) Halk Eğitim Merkezi programlarından yararlanılarak, Web üzerinden sorun çözme konusunda eğitimler düzenlenmesi, yukarıda anılan çalıştaylara katılacak olanların bu eğitimleri almaları önerilir.
- (8) Bu tür çalışmaların Adana'da sıklıkla yapılmasının kolaylaşması, bir bakıma fiziki imkanların da geliştirilmesini gerektirmektedir.
- (9) Adana'daki Üniversitelerin –başta Çukurova Üniv.- bu çalışmalara izleyici olarak değil, daha işlevsel olarak katılmalıdır.
- (10) Adana Valisi, Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları bu tür katılımlı çalışmaların tam zamanlı ve değişmez katılımcıları olmalıdır.